

Na vlaňajšom medzinárodnom veľtrhu IWA v Norimbergu sa predstavilo niekoľko nových guľovníc. Patrí medzi ne aj Sauer S 101.

# Sauer S 101

## OPAKOVACIA GUĽOVNICA

**S**auer S 101 je lovecká opakovacia guľovnica s valcovým odsuvným záverom a so schránkovým zásobníkom. Bicí mechanizmus sa napína pri otvorení záveru. Guľovnica má hlavu záveru so šiestimi uzamykacími ozubmi rozloženými v troch radoch, odpružený vytahovač a dva vyhadzovače nesené na čele záveru. Inovatívne je poňatá záverová matica spojená s poistkou zbrane, ovládanie záveru závisí od toho, či je zbraň zaistená alebo odistená.

### Manuálna i samočinná poistka

Dvojpolohová poistka je umiestnená na temene záverovej matice, tam, kde pri klasickom valcovom závere vyčnieva temeno úderníka. V zaistenej polohe je hmatník stlačený dole, v odistenej je posunutý nahor. Zbraň sa dá zaistiť len pri napnutom bi-

com mechanizme. Ak chcete odistiť, treba stisnúť tlačidlo na ploche hmatníka poistky. Na zaistenie stačí potlačiť hmatník smerom nadol. Poistka je teda chránená pred nechceným alebo nevedomým odistením. Keď je úderník napnutý a zbraň zaistená, nie je možné otvoriť záver a vybiť zbraň. Na otvorenie záveru je potrebné stisnúť tla-

čidlo na pravej strane puzdra záveru hneď za kľukou. Samostatné tlačidlo na otvorenie zaisteného záveru je pomerne nové, myslím, že prvý raz sa objavilo pred niekoľkými rokmi na guľovniciach Browning radu X Bolt a toto riešenie sa celkom ujalo. Má to zmysel. Ako povedal pán Gallego z firmy Browning, ktorý ma kedysi s X Boltom

*Pohľad zhora na vybraný a rozobraný záver*





oboznamoval: „Chcete vybit' zbraň, teda uviesť ju do toho najbezpečnejšieho stavu. A pri mnohých guľovníciach začnete tým, že ju odistíte, čiže uvediete do toho najnebezpečnejšieho stavu. To je predsa postavené na hlavu.“ Osobne sa s jeho názorom stotožňujem.

Rovnaké tlačidlo sa používa aj na uvoľnenie zarážky záveru a vyňatie záveru zo zbrane. Pod spodným okrajom matice záveru sa pri napnutí bicieho mechanizmu vysúva malý obdĺžnik výstražníka, ktorý vizuálne indikuje napnutie.

Popri manuálnej poistke má Sauer S 101 aj samočinnú, ktorá blokuje pohyb úderníka mimo čela záveru, ak záver nie je úplne zavretý. Toto riešenie sa dnes bežne používa na samonabíjajúcich pištoľoch a ostatných samonabíjajúcich zbraniach. Ide o prejav rastúceho dôrazu na pasívnu bezpečnosť, ktorý v poslednom čase pozorujem aj pri loveckých zbraniach. Osobne som tomu rád a chcel som túto funkciu odskúšať. Ponechal som záver polouzavretý (samozrejme, s prázdnu komorou) a stlačil som spúšť. Hlasno cvaklo a kľuka padla do stavu úplne zatvoreného záveru. Čo to má znamenať? Začal som skúmať rôzne uhly nedovretia záveru a výsledok bol zakaždým rovnaký: cvaknutie a dovretie kľuky záveru. Dost' ma to znechutilo a zavola som dovozcovi. Odpoveď ma prekvapila: výstražník síce zaskočí, no poistka nedovolí, aby úderník napichol zápalku náboja v komore. Test pomocou kúska papierovej vreckovky

**Použitá munícia.  
V červenom puzdre sú náboje mojej laborácie.**





**Zbraň je v ponuke s plastovou i drevenou pažbou.**

nalepenej na dno nábojnice tieto slová potvrdil. Na vreckovke boli odtláčky vyťahovača aj vyhadzovačov, ale priestor zápalky ostal nedotknutý. Poistka tam teda naozaj je a funguje. Nedajte sa pomýliť zaskočením výstražníka. A pamätajte: tá hlavná poistka je vždy „medzi ušami“ strelca. Všetky ostatné môžu zlyhať, ale táto nesmie.

Záver je vedený masívnym valcovým povrchom tela záveru, chod bol trochu tuhší, ale hladký. So žiadnym druhom munície som nezistil priečenie nábojov pri ich podávaní do komory. Tuhosť záveru je v poriadku, testovaná zbraň je nová a musí sa najskôr zabehnúť. Kľuka záveru je ukončená guľôčkou s výrazným radiálnym vrúbkovaním, ktoré zabezpečuje dobrý a istý úchop aj v prípade, že máte spotenú dlaň.

Plastový zásobník je dvojradový, záchyt sa ovláda tlačidlom na spodku predpažbia. Tlačidlo je trochu „utopené“ pod povrchom predpažbia, takže nehrozí nechcené uvoľnenie zásobníka pri zavadení o odev alebo nejaký konárik.

## Pažba: drevo aj plast

Testovaný model mal drevenú pažbu, predsa len, v stredoeurópskych podmienkach sa poľovnícke zbrane s plastovou pažbou príliš neujali. Americká pažba s pištoľovou rukoväťou a bez lícnice je prakticky rovná,

**Záchyt zásobníka je pred prednou hranou zásobníkovej šachty.**



**Dvojradový zásobník s dvojradovým vyústením má plastové telo i podávač.**



**Odpor spúšte výrobcu deklaruje na 990 gramov.**



pozdĺžne symetrická a kolega ľavák nemal problém nahodiť ju do ľavého ramena. Zaujímavé je uloženie systému v pažbe. Pod predným kotviacim bodom je v pažbe vlepenej presne opracovaný hliníkový blok. Zo spodnej strany predného mostíka vyčnievajú dva oceľové kolíčky, ktoré zaisťujú prenos síl spätného nárazu. Systém je v pažbe upevnený pomocou skrutky s dlhou šesťhrannou hlavou, v jej strede je ešte jeden závit. Doň sa zaskrutkuje skrutka s imbusovou hlavou, ktorá drží štít zásobníkovej šachty s lúčikom. Spomínam to preto, lebo ak tento systém nepoznáte a po sňatí imbusovej skrutky a štítu zásobníkovej šachty neodmontujete šesťhrannú skrutku, systém sa nedá vybrať z pažby. Pri použití hrubej sily hrozí jeho poškodenie. Hlaveň je plávajúca, nikde sa nedotýka predpažbia. Uloženie systému v pažbe pomocou vlepenej kovového bloku zabezpečuje ideálny prenos

síl spätného nárazu a spoľahlivo systém upevňuje. Ide o obdobu ukladania systému zbrane do pažby pomocou epoxidových blokov, tzv. glass bedding, ktorý vymysleli priaznivci presnej strelby v guľových disciplínach v USA okolo roka 1980 a dnes po ňom čoraz častejšie siahajú (v rôznych obmenách) aj výrobcovia kvalitných zbraní. Tento spôsob uloženia zároveň obmedzuje vplyv krútenia drevenej pažby pri zmenách vlhkosti. Pažba je osadená dvomi pútkami na nosný remeň a jednoduchou pätkou z čiernej syntetickej gúmy. Tak ako na spodku pištoľovej rukoväti, aj na líci pätky je logo výrobcu.

odpor spúšte	Sauer S 101
priemer	9,3
smerodajná odchýlka	0,4
maximum	9,9
minimum	8,5

## Hladký chod spúšte

Testovaný model mal hladkú hlaveň bez pevných mieridiel. Na nízkej montáži bola osadená optika Swarovski Z4i 2,5-10x56 s prislvetením zámerného bodu a s veľmi jemným nitkovým križom.

Zbraň je vyrobená čisto a bez nadmerných vŕlí. Týka sa to vonkajšieho vzhľadu aj vnútra pažby. Povrchová úprava kovových častí je jednoliata, príjemne matná, drevo je chránené polomatným lakom. Samozrejme, nejde o kusovú ručnú výrobu, S 101 má byť cenovo dostupná, ale kvalite niet čo vytknúť.

Guľovnica sa rozoberá jednoducho. Vytiahnete zásobník a skontrolujete nábojovú komoru. Stisnete tlačidlo zarážky záveru na pravej strane zbrane za kľukou záveru. Ťahom dozadu vyberiete záver z puzdra. Na ľavej strane matice záveru je západka. Keď ju stlačíte, matica sa dá potočiť o 90 stupňov. Tým sa uvoľní bajonetový spoj s telom záveru a matica sa dá vybrať. Pri skladaní zbrane treba dať pozor – záver sa dá zasunúť do puzdra zbrane len pri napnutom úderníku.

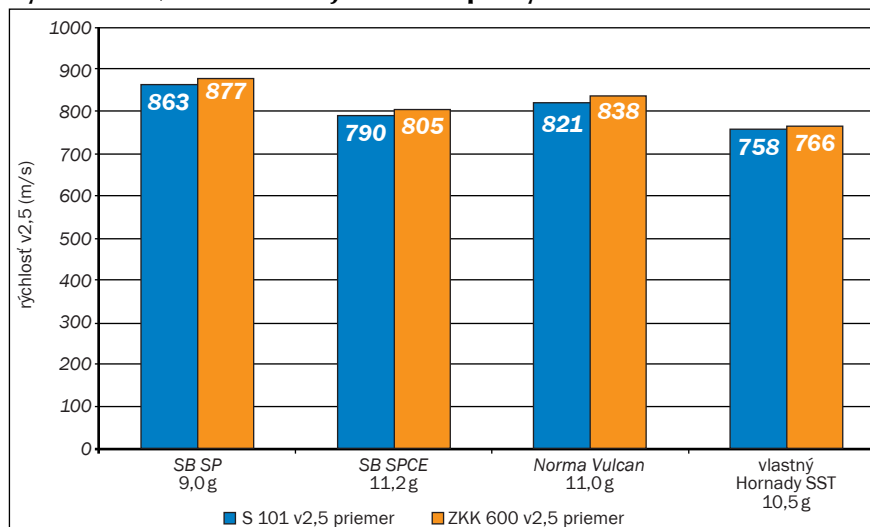
Chod spúšte je krátky, v podstate bodový a úplne hladký. Výrobca deklaruje odpor spúšte 990 gramov. Výsled-

munícia hmotnosť strely	Sellier & Bellot SP 9,0g	Sellier & Bellot SPCE 11,2g	Norma Vulcan 11,0g	vlastný Hornady SST 10,5g
<b>Sauer S 101</b>				
v2,5 priemer (m.s <sup>-1</sup> )	863,5	790,1	821,2	757,7
v2,5 sm. odchýlka (m.s <sup>-1</sup> )	6,14	8,68	2,85	10,30
v2,5 maximum (m.s <sup>-1</sup> )	867,8	801,0	824,8	773,6
v2,5 minimum (m.s <sup>-1</sup> )	854,0	779,4	816,9	745,5
E2,5 (joule)	3355	3496	3709	3014
<b>ZKK 600</b>				
v2,5 priemer (m.s <sup>-1</sup> )	876,8	804,9	837,8	765,6
v2,5 sm. odchýlka	4,09	5,96	2,42	3,43
v2,5 maximum	881,5	809,9	840,3	769,3
v2,5 minimum	873,9	796,7	834,8	762,6
E2,5 (joule)	3460	3628	3861	3077

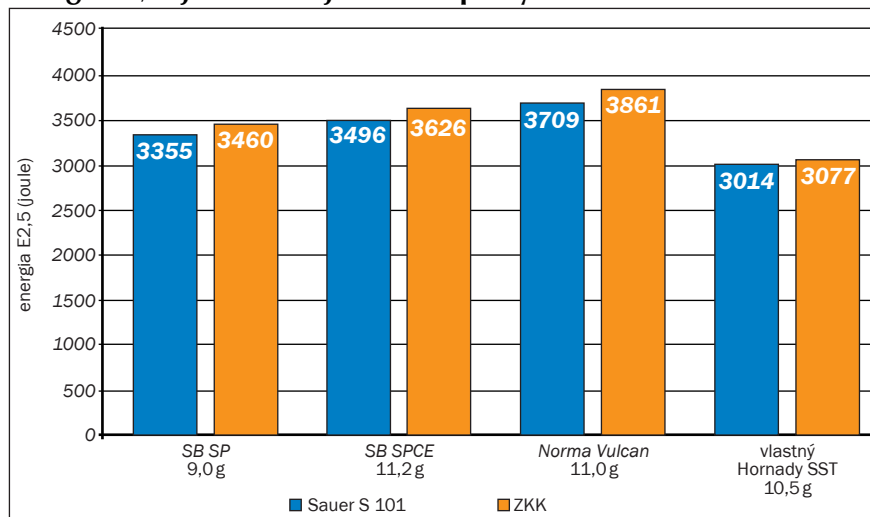


**Päťranové nástrelky, strel'ba ležmo, 100 metrov. Víťazmi sú náboje Norma Vulkan a moja laborácia.**

## Rýchlosti v2,5 (m/s) nábojov 7x64 z pušky Sauer S 101 a ZKK 600



## Energia E2,5 (joule) nábojov 7x64 z pušky Sauer S 101 a ZKK 600



ky môjho merania sa s tým takmer zhodujú.

### Na strelnici

Nastal čas ísť na strelnicu. Mám guľovnicu ZKK 600 kalibru 7x64. Rozhodol som sa vziať ju so sebou a porovnať výsledky. Bol jasný letný deň, teplota okolo 28 stupňov, takmer bezvetrie. Pri teste som použil štyri druhy nábojov. Základ tvorili najpopulárnejšie náboje tohto kalibru Sellier & Bellot SP s ogiválnou poloplášťovou strelou s hmotnosťou 9,0g a SPCE s poloplášťovou strelou s presekávacou hranou s hmotnosťou 11,2g. K nim som pridal prémiový poloplášť Norma Vulkan so strelou s hmotnosťou 11,0g

a svoju vlastnú laboráciu tvorenú 52 grainami prachu Accurate 3100 a strelou Hornady SST s polymérovou balistickou špičkou s hmotnosťou 10,5g. Túto muníciu som si kedysi vyladil pre svoju ZKK 600, no nie na maximálnu dopadovú energiu, ale na presnosť. Bol som naozaj zvedavý, ako sa prejaví v guľovnici S 101 s 54-centimetrovou hlavňou, teda v porovnaní so ZKK kratšou o 6 cm. Výsledky merania rýchlosti v2,5 ukazujú tabuľky a graf.

Poistka a kľuka záveru



Porovnával som aj rozptyl päťranových nástrelietok z pušky S 101. Pomerne rovnomerne vychádzali z testu náboje Sellier & Bellot – rozptyl na 100 metrov bol okolo 3 cm, pri ľahkom ogiválnom poloplášti skôr 3,5 cm. Takýto výsledok stále bohato stačí pre bežnú loveckú prax aj v prípade streľby na väčšie vzdialenosti. Norma Vulcan dopadla oveľa lepšie, cca 2 cm i menej. Moja vlastná laborácia bola vcelku porovnateľná s Normou, hoci som mal pocit, že zásahy sú viac zhluknuté pri sebe. Preukázateľné to však nebolo.

### Rozdielna dĺžka hlavni

Porovnanie oboch zbraní z hľadiska použitej munície je tiež zaujímavé a pekne ilustruje vplyv dĺžky hlavne. Hlaveň ZKK meria 60 cm, a keď som kedysi ladil svoju laboráciu, vedome som obetoval časť energie E2,5 v prospech presnosti. Napokon som použil jeden z najpomalšie horiacich prachov na trhu, ktorý takmer úplne vypĺňa priestor nábojnice. Výsledkom je veľmi uspokojivá presnosť, či už vyjadrená formou rozptylu zásahov alebo smerodajnej odchýlky rýchlosti striel. Sauer S 101 má hlavňu dlhú 56 cm. Pomaly horiaci prach Accurate 3100 asi nestíha tak dobre vyhoriť, výsledkom je nielen o čosi pomalšia strela, ale aj výrazne vyšší rozptyl rýchlostí striel. Napodiv, na papieri sa to príliš neprejavilo. Podobné zväčšenie smerodajných odchýlok som zaznamenal aj pri oboch nábojoch Sellier & Bellot, aj keď tam nárast nebol taký dramatický. Naproti tomu Norma si udržala veľmi nízke smerodajné odchýlky rýchlostí v2,5 v oboch hlavniach. Za pozornosť stojí aj pokles úst'ových rýchlostí strely, ako ukazuje tabuľka dole. Tu vidno pomerne značné rozdiely, moja vlastná laborácia si udržala rýchlosti vcelku dobre, pri Norme je však pokles dosť výrazný. Je to tým zaujímavejšie, že Norma

munícia	Sellier & Bellot SP 9,0g	Sellier & Bellot SPCE 11,2g	Norma Vulcan 11,0g	vlastný Hornady SST 10,5g
S 101 v2,5 priemer (m.s <sup>-1</sup> )	863,50	790,10	821,19	757,73
ZKK 600 v2,5 priemer (m.s <sup>-1</sup> )	876,81	804,85	837,83	765,56
rozdiel (m.s <sup>-1</sup> )	13,31	14,75	16,64	7,82



**Detail  
otvoreného  
záveru**

je, čo sa týka energie, laborovaná jednoznačne najvyššie. Keď sa nad tým zamyslím, vychádza mi, že asi najlepšie vyvážené vlastnosti mali náboje Norma Vulkan. Okrem vysokej energie, najvyššej zo všetkých nábojov použitých pri teste, sa ukázali aj ako veľmi presné. Neprekáža mi ani pokles rýchlosti pri prechode na kratšiu hlavňu guľovnice Sauer S 101.

Je fakt, že dnešným trendom sú kratšie, kompaktnější zbrane s kratšou hlavňou. A je pravda, že aj tieto krátke hlavne môžu byť veľmi presné. Sauer S 101 je presvedčivým dôkazom. Pri teste sa potvrdilo, že dosahuje dostatočnú presnosť aj pri strelbe na extrémne lovecké vzdialenosti ďaleko za hranicou 250 – 300 metrov.

## **Príjemná a ľahko ovládateľná**

Čo ešte vyplynulo z testu? Priama pažba bola príjemná do ramena, zbraň sa pri strelbe ľahko ovládala. Hoci je puzdro záveru do veľkej miery uzavreté, vyhadzovacie okienko je aj pri nízkej montáži zameriavacieho ďalekohľadu také rozmerne, že umožňuje nabíjať priamo do hlavne, dokonca aj dopĺňať zásobník bez toho, aby sa musel vybrať zo zbrane. Spúšť je čistá a ľahká, na môj vkus až príliš ľahká. Jej nastavenie je podľa výrobcu nenáročné, napriek tomu patrí do rúk puškára. Dosah na spúšť je dobrý, ani moje kratšie prsty nemali problém. Pažba ako celok je prostá, ale dobrá. Prilícenie je rýchle, mierenie pohotové.

Trochu som sa potrápil s poistnými mechanizmami. Ma-

nuálna poistka na temene matice záveru je na ideálnom mieste a dá ovládať ľavou aj pravou rukou. Polohy poistky sú isté, odistenie je buď vedomé, alebo neodistíte. Ovládanie poistky je tiché a intuitívne, možno by sa dalo zamyslieť nad uhlami úchopovej plochy poistky. Podľa mňa nie sú ideálne, zišlo by sa nejaké zdrsnenie, ale nie je to kritické.

Ako som už spomenul, zásobník sa ľahko plní a v zbrani je uložený bezpečne. Počas testu sa ani raz nevyskytla chyba. Napichnutie zápalky bolo silné, stredové. Vyhadzovanie bolo až nečakane rovnomerné. Pri strelbe v sede na zemi som prázdne nábojnice spoľahlivo chytil do klobúka položeného vedľa mňa.

Sauer S 101 ponúka veľmi slušný pomer ceny a kvality. Vďaka novej koncepcii záveru s automatickou poistkou proti odpáleniu pri nedovretom závěre sa podarilo posunúť bezpečnosť loveckej guľovnice zase o kúsok ďalej. Ak teda rozmýšľate o kúpe novej zbrane, pri rozhodovaní by ste mali brať do úvahy aj Sauer S 101.

**Text a fotografie:  
Martin Helebrant**

### **TECHNICKÉ ÚDAJE**

Sauer S 101, stredný rad kalibrov

**Kalibre:** .22-250 Remington, .243 Winchester, 6,5x55 SE, .270 Winchester, 7x64, .308 Winchester, .30-06 Springfield, 8x57 IS, 9,3x62

**Celková dĺžka:** 1095 mm

**Dĺžka hlavne:** 560 mm

**Hmotnosť nenabitej zbrane:** 3,0 kg

**Kapacita zásobníka:** päť nábojov